

INFORMATIVNÍ NEWSLETTER

2. / ČERVEN 2012

Aktuálně z praxe občanských poraden AOP

ASOCIACE
OBČANSKÝCH
PORADEN

uvnitř dále
naleznete...

Dopad dluhů na společné jmění manželů ve světle současného a nového občanského zákoníku

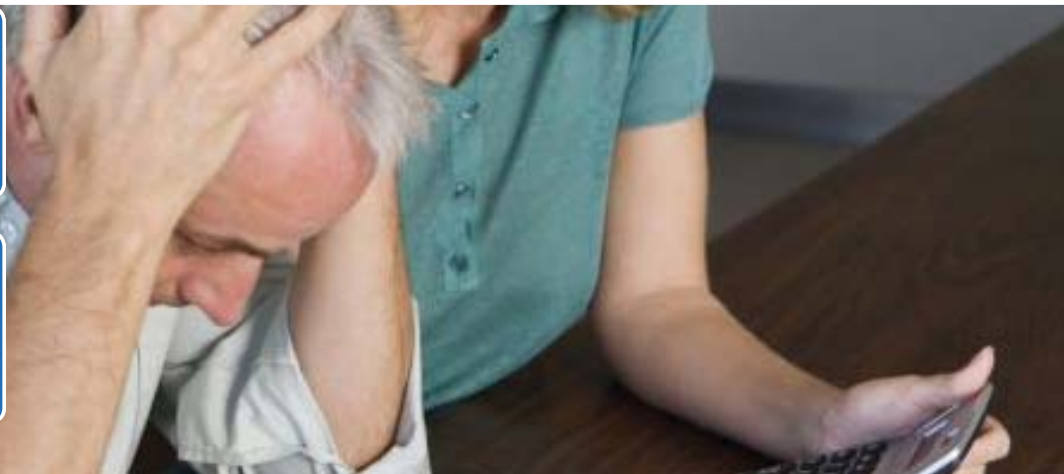
Právní pomoc - první pomoc při řešení
životních nesnází občanů
odborná konference Systém právní pomoci
v ČR, oběti trestných činů, mediace – a le-
gislativa

str. 3

Struktura výdajů	
úplná výdaj	
oprav	
řina	
ni	
idy	
ění domácnosti	
polátky spojené s bydlením	
úplná výdaj	
restauraci	

Proč a jak sestavit svůj rodinný
rozpočet
Své rodinné příjmy a výdaje bychom měli
porovnávat, abychom zjistili, zda máme
přebytek prostředků

str. 4

Vážená čtenářko, vážený čtenáři

došlo se Vám do rukou druhé letošní číslo e-bulletin Asociace občanských poraden České republiky, které přináší informace z praxe občanských poraden a snaží se poukazovat na aktuálně řešené problémy a nedostatky. V tomto čísle nalezneme čtyři příspěvky:

1. se věnuje v poradnách velmi často řešené situaci, kdy jeden z manželů zjistí, že jeho partner nadělal řadu dluhů a potřebuje se poradit o důsledcích pro společný i osobní majetek, nastíněny jsou zde i změny, které přinese nový občanský zákoník,
2. rozebírá problematiku vedení rodinného rozpočtu, jelikož je to právě řádně vedený rozpočet, který může pomoci vyhnout se zadlužení, či alespoň dluhy co nejlépe zvládat,
3. naváže na v minulém čísle řešenou problematiku trvalého pobytu, vysvětlí režim doručování soudní korespondence a ukáže, jak postupovat, aby adresát neprohrál spor již jen tím, že si nevyzvedne soudní zásilku,
4. shrme průběh odborné konference „Systém právní pomoci v ČR, oběti trestných činů, mediace – a legislativa“, která proběhla 5. června pod záštitou předsedy Ústavně-právního výboru Senátu ČR pana JUDr. Miroslava Antla.

Přeji Vám příjemné počtení a těším se na shledání nad dalším číslem e-bulletinu,

JUDr. Ondřej Načeradský,
předseda Výboru Asociace občanských poraden.

Poměrně častým typem klienta občanské poradny je žena, které přichystal manžel velmi nepříjemně překvapení. Ať již ze sobeckých důvodů či ve snaze chránit ji před tvrdou realitou se jaksi „opomněl“ zmínit o svých finančních těžkostech a tak se manželka o nesplácených dlužích někdy dozvídá až představuje pro občanského poradce „rutinu“, ale jde o oblast nejen pro laiky poměrně složitou a nepřesně chápanou.

Pro pochopení této problematiky je pak zásadní rozlišovat vztahy mezi manželi a vztahy vůči třetím osobám. Neuškodí si zde vypomoci vytvořením vlastních pojmů „vnitřní“ a „vnější“ odpovědnosti. Vnitřní odpovědnost řeší důsledky dluhu (závazku) mezi manželi, jako je například odpověď na otázku, zda může manžel požadovat po manželce, aby uhradila část dluhů, které za trvání manželství nadělal. Vnější odpovědnost nám pak naopak řeší, zda-li částečnou či úplnou úhradu manželových dluhů může po manželce požadovat věřitel.

Není možné řešit otázky kolem odpovědnosti manželů za závazky bez toho, abychom se zastavili u společného jmění manželů. Podle současné právní úpravy (ust. § 143 odst. 1 písm. b) občanského zákoníku) tvoří společné jmění manželů: „závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého“. Do režimu společného jmění manželů tudíž nepatří závazky vzniklé před vznikem manželství či naopak po jeho zániku. U závazků vzniklých jednomu z manželů za trvání manželství pak musíme zkoumat, zda k jejich převzetí dal druhý manžel souhlas a zda jsou přiměřené majetko-

vým poměrům manželů. Do společného jmění manželů tak nebude spadat závazek ve výši 500 000 Kč, který převzal jeden z manželů bez souhlasu druhého, ale není vyloučeno, aby do společného jmění manželů spadl větší počet drobnějších závazků, které se v souhrnu mohou vyšplhat na takovou, či ještě podstatně vyšší částku.

Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. účinný od 1. 1. 2014 přistupuje k této problematice v ustanovení § 703 obdobně, ale dochází k významným posunům. Dluhy vzniklé (z pohledu terminologie nového zákoníku „převzaté“) za trvání manželství nespádají do společného jmění manželů:

- a) týkají-li se majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
- b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž by se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

Z hlediska praxe občanských poraden je významný posun u písmene b), kdy již nepůjde pouze o zkoumání „kvantity“ (výše závazku ve srovnání s majetkovými poměry manželů), ale i „kvalitu“, neboli účelu dotčeného závazku. Zatímco v současnosti spadá do společného jmění co do rozsahu drobný závazek,

kteřý jeden z manželů uzavřel bez souhlasu druhého, aby získané peníze použil ke hře na hracích automatech, podle nové právní úpravy to nebude možné, jelikož zajištění prostředků k hazardní hře nepochybně nebude považováno za „obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny“.

Rozlišení, zda závazek spadá či nespadá do společného jmění manželů, je v současnosti významně především z hlediska „vnitřní“ odpovědnosti. Z hlediska vnější odpovědnosti se sice po řadu let postupovalo v duchu ustanovení § 145 odst. 3 občanského zákoníku, dle kterého: „závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně“, z čehož se dovozovalo, že věřitel může u závazku spadajícího do společného jmění manželů považovat úhradu i po tom manželů, který závazek nesjednal. Proti takovému výkladu se však v rozsudku sp. zn. 31 Odo 677/2005 ze dne 12. 9. 2007 postavil velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu. V tomto průlomovém rozhodnutí došel k závěru, že úpravou obsaženou v citovaném ustanovení zákonodárce nezamýšlel prolomit princip autonomie smluvních stran v procesu vzniku závazků ze smluv, což lidově řečeno znamená, že věřitel je oprávněn požadovat úhradu pouze po tom z manželů, který dotčený závazek sjednal, či na něm figuruje jako spoludlužník či ručitel a to bez ohledu na to, zda jde či nejde o závazek spadající do společného jmění manželů.

Právě v důsledku tohoto rozhodnutí je důležité rozlišovat „vnější“ a „vnitřní“ odpovědnost. U klientů občanských poraden se totiž běžně setkáváme s tím, že manželé mají větší počet dluhů s různým režimem. Můžeme se tak setkat například se závazkem sjednaným:

a) pouze jedním z manželů před vznikem manželství:

vnější odpovědnost → pouze ten kdo sjednal,
vnitřní odpovědnost → není součástí společného jmění manželů,

b) oběma manželi za trvání manželství:

vnější odpovědnost → oba manželé,
vnitřní odpovědnost → je součástí společného jmění manželů,

c) jedním z manželů za trvání manželství se souhlasem druhého z manželů, aniž by šlo o osobní majetek, přičemž nejde o závazek týkající se osobního majetku dotčeného:

vnější odpovědnost → pouze ten kdo sjednal,
vnitřní odpovědnost → je součástí společného jmění manželů,

d) jedním z manželů za trvání manželství bez sou-

hlasu druhého z manželů, ale při dodržení majetkové přiměřenosti, přičemž nejde o závazek týkající se osobního majetku dotčeného:

vnější odpovědnost → pouze ten kdo sjednal,
vnitřní odpovědnost → je součástí společného jmění manželů,

e) jedním z manželů za trvání manželství bez souhlasu druhého z manželů bez dodržení majetkové přiměřenosti:

vnější odpovědnost → pouze ten kdo sjednal,
vnitřní odpovědnost → není součástí společného jmění manželů.

Skutečnost, že jde o závazek, u kterého má vnější odpovědnost pouze ten z manželů, který ho sjednal, ještě neřeší otázky případné vnitřní odpovědnosti. Spadá-li závazek do společného jmění manželů, podléhá vypořádání a tak může být ve výsledku druhý z manželů, který nemá vnější odpovědnost vůči věřiteli, povinen uhradit polovinu dotčeného dluhu. Takové vypořádání má však stále „vnitřní“ charakter. I když zde bude existovat rozsudek o vypořádání společného jmění manželů, podle kterého má jeden z manželů uhradit ½ tohoto dluhu, na „vnější“ odpovědnosti to nic nemění. Věřitel může nadále žalovat pouze toho z bývalých manželů, který závazek sjednal a ten je mu naopak povinen uhradit celou dlužnou částku a toliko následně se může hojit na bývalém manželovi, který měl podle dotčeného „vnitřního“ rozsudku věřiteli poslat ½ dlužných prostředků.

Problematika „vnitřní“ odpovědnosti a vypořádání společného jmění manželů je zajímavá a v praxi občanských poraden nejsou vzácné případy, kdy se klientka snaží dosáhnout toho, aby při vypořádání bylo stanoveno, že dluhy sjednané bez jejího vědomí musí hradit pouze bývalý manžel, ale dále se zaměříme především na otázky „vnější“ odpovědnosti.

Výše jsme si uvedli, že z pohledu věřitele jsou rozhodující „podpisy“. Pokud se mu „upsal“ coby dlužník pouze jeden z manželů, je pro věřitele zbytečné řešit, zda jde o dluh spadající do společného jmění manželů, jelikož zde stejně může úspěšně žalovat a v případě nesplnění rozsudku dát návrh na nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce pouze vůči tomu z manželů, který závazek sjednal (neřešíme zde otázky ručitelství či přistoupení k závazku).

Co taková situace znamená pro druhého manžela? Jak v právní úpravě výkonu rozhodnutí (ustanovení § 262a občanského soudního řádu), tak v právní úpravě exekuce (ustanovení § 42 exekučního řádu) nalezneme upraveno, že na majetek patřící do společného jmění manželů, lze provést exekuci či výkon rozhodnutí také tehdy, jde-li: „o vymáhání závazku, který

vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů“. To znamená, že i když jde o závazek, pro který může být žalován pouze jeden z manželů a bez ohledu na to, zda jde či nejde o závazek spadající do společného jmění manželů, může být u závazků vzniklých za trvání manželství postiženo společné jmění manželů.

Je na místě podotknout, že v tomto režimu může být postiženo též již zaniklé, ale doposud platné nevypořádané společné jmění manželů, či majetek, který tvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanoveným rozsah společného jmění manželů, nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

Následky tohoto ustanovení mohou být drastické. I když půjde o závazky, za které jeden z manželů nemá vnější ani vnitřní odpovědnost, musí být připraven na to, že pro ně může být postiženo třeba celé společné jmění manželů. Mezi právníky sice existuje názorový proud, podle kterého v těchto případech nemá být na úhradu takovýchto závazků použito celé společné jmění, ale pouze vypořádací podíl zadluženého manžela (postup obdobný při zániku a vypořádání společného jmění při konkursu), ale tento názorový soud se v praxi neprosadil.

Právě zde přinese významnou novinku nový občanský zákoník. V ustanoveních §§ 731 až 734 řeší tzv. ochranu třetích osob, ve které sice nalezneme, že: „vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho co je ve společném jmění“, ale v ustanovení § 732 dále nalezneme, že u dluhu jen jednoho z manželů vzniklého „proti vůli druhého manžela“ může být společné jmění postiženo jen do výše, „jž by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno.“ Tyto účinky nenastávají automaticky. Od manžela, který chce zachránit svůj vypořádací podíl, se požaduje, aby nesouhlas s dotčeným závazkem projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl. Z tohoto důvodu bude velmi významné o tomto ustanovení náležitě informovat veřejnost, jelikož nepochybně bude v praxi docházet k příkladům, kdy manžel dlužníka z neznalosti zákona věřitele o svém nesouhlasu včas a prokazatelně neinformuje a následně bude společné jmění manželů postiženo v celém rozsahu.

Nový zákoník obsahuje v souvislosti s majetkovými poměry manželů i řadu dalších novinek, ale to již bude předmětem některého z budoucích příspěvků.

JUDr. Ondřej Načeradský

Právní pomoc

první pomoc při řešení životních nesnází občanů

Ústavně-právní výbor uspořádal 5. 6. 2012 od 10 h v Jednacím sále Senátu Parlamentu ČR odbornou konferenci Systém právní pomoci v ČR, oběti trestných činů, mediace – a legislativa. Konference probíhala pod záštitou předsedy Ústavně-právního výboru Senátu ČR pana JUDr. Miroslava Antla. Konferenci zahájil předseda Ústavně-právního výboru Senátu ČR Miroslav Antl uvedením do tématu problematiky a uvítáním účastníků konference. Po něm se ujal slova vzácný host konference – pan ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil.

Vlastní konferenci předcházela od 9,30 tisková konference za účasti pana předsedy Ústavně-právního výboru Senátu ČR JUDr. Miroslava Antla, pana ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila a Mgr. Hynka Kalvody z Asociace občanských poraden. Na tiskové konferenci byla zmíněna z úst pana ministra důležitost přijetí Zákona o mediaci, ale také významu Zákona o obětech trestných činů a postavení neziskových organizací v rámci tohoto zákona.

Po uvedení odborné konference panem předsedou Ústavně-právního výboru Senátu ČR následoval úvodní proslov pana ministra o schváleném zákoně o mediaci, navrhovaném věcném záměru zákona o obětech trestných činů. Kromě představení hlavních znaků této legislativy se pan ministr zaměřil na naznačení možnosti zhodnocení a posílení efektivnosti přijímané legislativy. Vlastní odborná konference se zaměřila na úvodní představení role Ministerstva spravedlnosti v systému zajištění právní pomoci v podání pana náměstka ministra spravedlnosti pro legislativu Mgr. Františka Korbela, Ph.D., zhodnocení současné podoby právní pomoci v ČR se ujal JUDr. Ondřej Načeradský, předseda výboru Asociace občanských poraden. Roli neziskových organizací v systému

právní pomoci – přijatých a přijímaných normách uvedl Mgr. Hynek Kalvoda. Normu předkládanou v Legislativní radě vlády ČR (věcný záměr zákona o zajištění právní pomoci) představil náměstek ministra spravedlnosti František Korbel. Návrh zákona o obětech trestných činů, který v Parlamentu ČR projednává v tomto období, představil Mgr. Vladimír Pelc. Nově přijatý zákon o mediaci uvedla ředitelka odboru legislativy Ministerstva spravedlnosti Mgr. et. Mgr. Dana Prudíková, Ph.D.

Nejdále je z hlediska legislativního procesu již schválený zákon o mediaci. Zákon upravuje výkon a účinky mediace prováděné mediátory (fyzické osoby zapsané v seznamu mediátorů). Ten představuje milník v české legislativě v tématech souvisejících s mimosoudním řešením konfliktů mezi osobami, které jsou na konfliktu zúčastněné tak, aby mohly dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody. Návrh zákona upravuje také proces a pravidla rodinné mediace, která se zaměřuje na řešení konfliktů v rodinných vztazích. Nad dodržováním povinností stanovených mediátorovi tímto zákonem vykonává dohled Ministerstvo spravedlnosti, pokud není mediátorem advokát. Ministerstvo spravedlnosti

zapiše do registru fyzickou osobu, která je způsobilá k právním úkonům, je bezúhonná, získala vysokoškolské vzdělání v magisterském nebo navazujícím magisterském studijním programu v ČR nebo získala obdobné vzdělání v zahraničí, které je mezinárodní smlouvou uznané, složila zkoušku mediátora, a nebo jí byla uznána kvalifikace, nebyla v posledních 5 letech před podáním žádosti vyškrtuta ze seznamu postupem podle § 22 odst. 4. Zapsaný mediátor/ka musí úspěšně vykonat zkoušky, aby mohl/a tuto činnost vykonávat.

Návrh zákona o obětech trestných činů upravuje práva obětí trestných činů, poskytování peněžité pomoci obětem trestných činů státem a vztahy mezi státem a subjekty, které poskytují služby obětem trestných činů. Zákon stanovuje právo na odbornou pomoc obětem trestné činnosti, které poskytují v definovaném rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem subjekty zapsané v registru poskytovatelů. Mohou poskytovat psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací nebo nabízet restorativní programy, a to před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu i po jeho skončení. Odbornou pomoc poskytují do doby, kdy to vyžaduje účel. Právní pomoc poskytují registrované subjekty bezplatně (výjimkou jsou advokáti, kteří tuto činnost provozují za úplaty). V rámci pomoci obětem trestných činů je možné poskytovat právní informace, restorativní programy, služby psychologického a sociálního poradenství.

A věcný záměr zákona o zajištění právní pomoci nyní upravuje Ministerstvo spravedlnosti pro jednání Legislativní rady vlády ČR. Konference – zakončené diskuzí a rozloučením se zúčastnilo na 110 účastníků z řad státních zástupců, policistů, soudců, pracovníků Probační a mediační služby, pracovníků neziskových organizací a městských úřadů.

Hynek Kalvoda
777 257 568

hynek.kalvoda@obcanskeporadny.cz

Proč a jak sestavit svůj rodinný rozpočet

Své rodinné příjmy a výdaje bychom měli porovnávat, abychom zjistili, zda máme přebytek prostředků, nebo zda se nám jich nedostává. Zároveň tímto zjistíme, jaká je podrobná struktura našich příjmů a výdajů, tj. za co utrácíme. Jak již bylo výše uvedeno, v rámci rozpočtu je důležité usilovat o vytvoření finanční rezervy. Tuto rezervu bychom pak měli využívat výhradně na krytí nečekaných nutných výdajů nebo při výpadku příjmu (např. vyúčtování tepla, ztráta zaměstnání, nemoc, apod.).

Pamatujte si, že čím podrobněji a přesněji specifikujete své příjmy a výdaje, tím větší vypovídací hodnotu bude mít váš rodinný rozpočet. Při práci na něm je proto vhodné mít po ruce potřebné dokumenty (např. nájemní smlouvu, smlouvy o službách – telefon, internet, mzdový výměr, rozhodnutí o přiznání sociální dávky, apod.).

Nejprve si v rámci svého rozpočtu zohledněte vaše příjmy, které uvedete vždy jako příjmy čisté (tj. příjmy po zdanění a srážkách sociálního pojištění). Do příjmu se uvádí nejen příjmy pocházející z pracovního poměru, ale i další příjmy získané např. ze systému sociálního zabezpečení, z pronájmu (tzv. reziduální příjmy), výživné, apod. Příklad struktury příjmů rodinného rozpočtu je uveden níže.

PŘÍKLAD RODINNÉHO ROZPOČTU struktura příjmu

Struktura příjmu	Měsíční příjem	
	Manžel	Manželka
Příjmy z pracovního poměru	20000	0
HPP	20000	0
DPP	0	0
DPC	0	0
Dávky	0	6000
Nemocenská	0	0
Peněžitá pomoc v mateřství	0	0
Vyrovňovací příspěvek	0	0
Podpora v nezaměstnanosti	0	6000
Přídavek na dítě	0	0
Sociální přeplatek	0	0
Příspěvek na bydlení	0	0
Rodičovský příspěvek	0	0
Dávky péčovské	0	0
Příspěvek na péči	0	0
Příspěvek na živobytí	0	0
Doplatek na bydlení	0	0
Starobní důchod	0	0
Vdovský/vdovecký důchod	0	0
Sírotčí důchod	0	0
Invalidní důchod	0	0
Ostatní příjmy	0	2000
Výživné na děti	0	2000
Výživné na rozvedeného manžela	0	0
Jiné příjmy	0	0
Jiné příjmy	0	0
Jiné příjmy	0	0
Příjem manžel/manželka	20000	8000
Příjmy celkem	28000	

Do výdajů následně uvedete podrobně veškeré výdaje vztahující se k bydlení (nájem, fond oprav, elektřina, plyn, apod.), k domácnosti

(jídlo, léky, poplatky u lékaře, apod.), ke službám (telefon, internet, školka, apod.). Příklad struktury výdajů je uveden níže.

PŘÍKLAD RODINNÉHO ROZPOČTU struktura výdajů

Pojištění	2000	1500
Penzijní připojištění	1000	1000
Stavební spoření	500	500
Další spoření	0	0
Další spoření	0	0
Pojištění auta	500	0
Další pojištění	0	0
Ostatní	1500	0
Cestovné	500	0
Dovolená	0	0
Benzin	1000	0
Údržba auta	0	0
Rekreace a kultura	0	0
Volnočasové aktivity	0	0
Výdaje celkem	18130	1500
Výdaje celkem (manžel/manželka)	19630	

Struktura výdajů	Manžel	Manželka
Náklady na bydlení	5650	0
Nájem	4000	0
Fond oprav	500	0
Voda	300	0
Elektřina	300	0
Topení	400	0
Plyn	0	0
Odpady	150	0
Pojištění domácnosti	0	0
Další poplatky spojené s bydlením	0	0
Náklady na domácnost	7500	0
Jídlo	5000	0
Jídlo v restauraci	1000	0
Alkohol	0	0
Cigarety/Tabák	0	0
Toaletní potřeby (kosmetika)	1000	0
Léky (pravidelné)	0	0
Zdravotnické poplatky (pravidelné)	0	0
Oblečení a boty	200	0
Noviny, časopisy, předplatné	100	0
Další výdaje na děti	200	0
Služby	1480	0
Internet	300	0
Rozhlas	45	0
Televize	135	0
Telefon pevná	0	0
Mobilní telefon	200	0
Náklady na domácí zvíře	0	0
Služby (kadeřník, obědy...)	0	0
Jesle	0	0
Školka	800	0
Vzdělávání	0	0
Škola	0	0
Hlídaní dětí	0	0
Členské příspěvky (rybářský svaz, apod.)	0	0

Celý rozpočet pak může mít tři výsledné podoby. V nejlepším případě jde o rozpočet, který je v přebytku. Tyto peněžní prostředky je možné následně využít pro různé druhy spoření (např. stavební

spoření, penzijní připojištění, apod.). Dále může jít o rozpočet vyrovnaný, tzn., že příjmy a výdaje jsou ve stejné výši. V poslední variantou je rozpočet deficitní, kdy náklady jsou vyšší, než příjmy. Tento deficit pak lze pokrýt z vytvořené rezervy. Je-li předpoklad, že deficit bude opakovaný, bude zapotřebí podrobně přehodnotit veškeré výdaje a posoudit možnost jejich snížení.

Jak si poradit s deficitním rozpočtem

Samotné přehodnocení může být provedeno různými způsoby. Jedním ze způsobů je rozdělení výdajů na výdaje nutné (nájem, elektřina, plyn, léky, apod.) a na výdaje zbytné (zábava, módní oblečení, jídlo v restauracích, alkohol, cigarety, apod.). Čím je schodek v rozpočtu domácnosti vyšší, tím razantnější musí být škrty v oblasti výdajů.

Zde je vhodné zodpovědět si např. tyto otázky:

- Není možné si zvýšit příjem? Např. formou brigády, rozšíření úvazku, změny zaměstnání, provětření nároků na různé typy sociálních dávek.
- Má pro mne význam hradit havarijní pojištění, když mé auto již nemá velkou zůstatkovou hodnotu?
- Potřebuji si hradit předplatné za noviny? Většinu informací lze dnes najít spolehlivě na internetu.
- Nevyplatí se mi prodat auto s tak velkou spotřebou benzínu a koupit za peníze z prodeje nějaké úspornější? Potřebuji vůbec automobil?
- Nebudu místo autem raději jezdit do práce hromadnými prostředky?
- Potřebuji tak velký byt? Nevyplatí se mi jej vyměnit za menší s nižšími náklady na bydlení?
- Nevytápím byt zbytečně vysokou teplotou? Nepochází u mne v bytě k zbytečným únikům tepla?
- Neprovolám měsíčně mnoho peněz? Nevyplatí se mi změnit telefonní tarif?

Zdroje

1. Noveský, I. a kol. Slabikář finanční gramotnosti. Praha: Cofet, a.s., 2011.
2. Klínský, P. a kol. Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008.

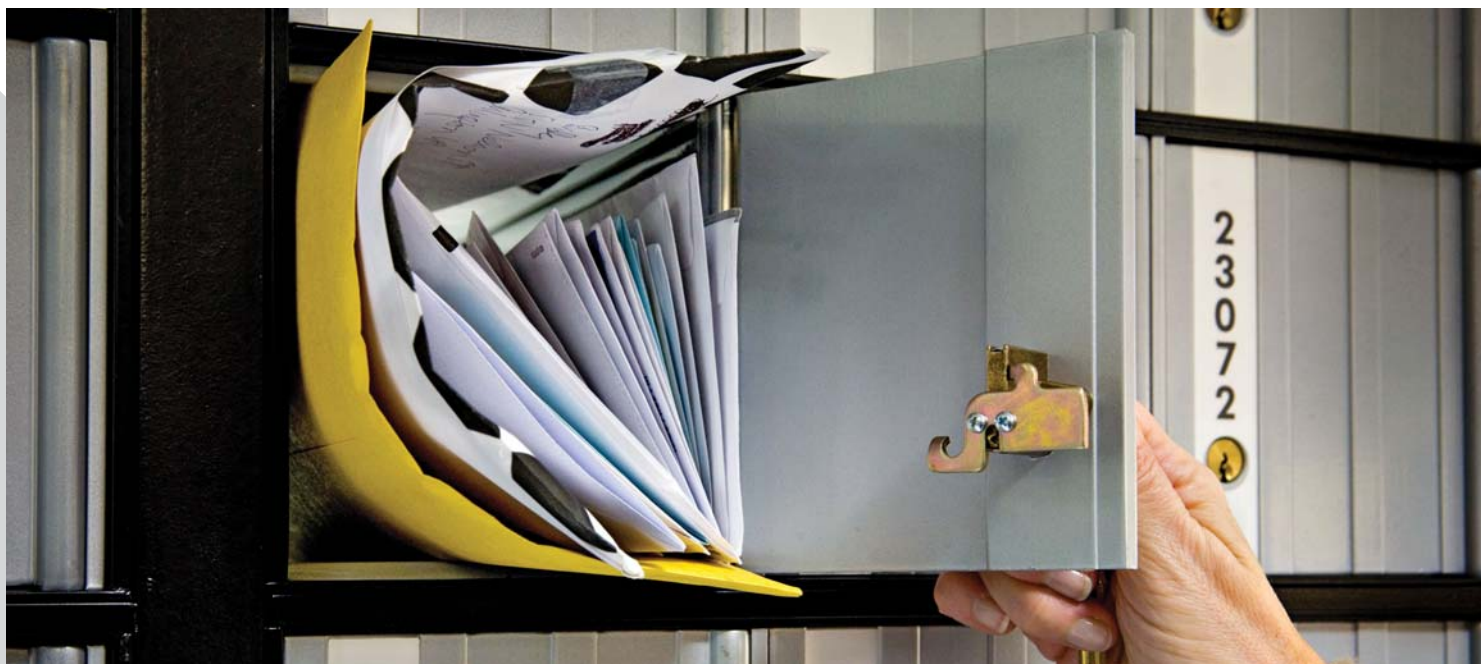
Mgr. Richard Pešat
vedoucí občanské poradny Nový Jičín

Doručovací adresa

aneb jak prohrát soud snadno a rychle

Do občanské poradny se dostavil pan M. ve věci exekuce. Chtěl proti nařízení exekuce podat odvolání, jelikož nikdy nebyl vyrozuměn o tom, že by snad nějakou částku dlužil a ostatně celý nárok žalobce považoval za nesmyslný a v rozporu s dobrými mravy. Po rozebrání situace občanský poradce zjistil, že panu M byla pošta doručována na adresu trvalého pobytu. Pan M k tomu vysvětlil, že se z dotčeného bytu musel vystěhovat a nový pronajímatel mu nedal souhlas s přihlášením k trvalému pobytu. Občanský poradce následně musel pana M poučit o platné úpravě doručování a vysvětlit mu, že se zřejmě s rozsudkem a nařízením exekuce bude muset smířit, jelikož celý spor prohrál již jen tím, jak si (ne)přebíral poštu.

V minulém čísle newsletteru jsme se věnovali problematice hlášení místa trvalého pobytu. Dnes se budeme věnovat důsledkům nepřebírání pošty v místě trvalého pobytu a tomu jak těmto důsledkům předejít.

Zásadní písemnosti se podle občanského soudního řádu doručují účastníkům do vlastních rukou, přičemž to podle ustanovení § 49 citovaného řádu znamená, že pokud doručující orgán adresáta písemností nezastihne, zanechá adresátu vhodným způsobem výzvu, aby si písemnost vyzvedl a písemnost se uloží (podle okolností „na poště“ či soudu). Nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost až na stanovené výjimky (typicky platební rozkaz) posledním dnem této lhůty za doručenu a to i když se adresát o uložení nedozvěděl. Je-li to možné, vhodí následně doručující orgán po marném uplynutí lhůty písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky.

Kam soud doručuje? Obecně vzato může soud doručit písemnost v rámci jednání či kdekoli bude adresát zastížen, ale pokud dojde k doručování

prostřednictvím tzv. doručujícího orgánu, postupuje se dle ustanovení § 46b občanského soudního řádu tak, že neuvedl-li adresát ve svém podání nebo jiném úkonu vůči soudu adresu místa v České republice, na kterou mu mají být doručovány písemnosti, doručuje se u nepodnikající fyzické osoby na adresu evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, na kterou jí mají být doručovány písemnosti a není-li taková adresa evidována, na adresu místa trvalého pobytu. Jinými slovy, pokud si adresát nezařídí, aby mu bylo doručováno nějak jinak, soud mu bude poštu doručovat na adresu trvalého pobytu a pokud si tam poštu nepřevzme, dojde až na výjimky, jak již bylo výše uvedeno, k fikci doručení uplynutím stanovené lhůty.

Občanský soudní řád počítá s možností tzv. neúčinnosti doručení (ustanovení § 50d), ale soud zde na včasný návrh účastníka rozhodne o neúčinnosti předchozího doručení pouze pokud se účastník nemohl s písemností seznámit z omluvitelného důvodu. Citované ustanovení pak v odst. 4 výslovně uvádí, že omluvitelným důvodem nemůže být skutečnost, že se fyzická osoba na adrese pro doručování trvale nezdržuje. To znamená, že fikci

doručení lze napadnout např. v případě doložitelné dovolené, nebo pobytu v nemocnici, ale nikoliv z toho důvodu, že se adresát z místa trvalého pobytu odstěhoval a doručování písemností si nijak nevyřešil.

Co v praxi znamená, když je žalovanému doručováno fikcí bez možnosti napadnout účinnost doručení? Sice v těchto případech neuspějí platební rozkazy, ale žalovaný se z logiky věci nevyjádří k podané žalobě, nedostaví se na nařízené jednání a rozsudek ve věci se stane pravomocným, vykonatelným a v zásadě nenapadnutelným bez ohledu na to, že se žalovaný nikdy nedozvěděl, že byl pro nějakou pohledávku žalován. Občané sice nemají v právu stanovenou povinnost zajistit si přebírání pošty, ale důsledky nevyřešeného doručování jsou vysloveně drakonické. Lze si představit, že občan, o kterém je známo, že nemá v pořádku doručování, může být neodůvodněně zažalován o libovolnou částku a žalobce spor vyhraje čistě na základě toho, že žalovaný na „doručenou“ soudní korespondenci nebude nijak reagovat.

Jak těmto účinkům předejít? Je třeba, aby si ka-

